Сучасна українська поезія: жанрово-стильові домінанти

Обсяг: 4 кредити ЄКТС

Семестр: IV; Курс: другий (Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти)

Дні, Час, Місце: згідно з розкладом

Ім'я	Михальчук Ніна Іванівна
Контакти	E-mail:arturmihalcuk@gmail.com,тел. 067-606-20-20
Робоче місце	Кафедра української мови, літератури, культурології та журналістики (ауд. 217 «Гоголівського корпусу»)
Години консультацій	За розкладом

Опис курсу

Курс посідає важливе місце в системі фахової підготовки філолога, адже головне завдання словесника – системне, з урахуванням конкретної наукової парадигми, знання особливостей діахронічного розвитку літературного процесу. Відтак курс навчальної дисципліни підпорядкований формуванню системного підходу до його аналізу та навичок застосування до нього літературознавчих методологій ХХ ст. Сучасна українська поезія середини 2020-х років перебуває у стані динамічної трансформації, зумовленої як внутрішньо літературною еволюцією так і екзистенційним досвідом війни. Сьогодні спостерігається цікавий синтез авангардного пошуку та повернення до класичних канонів. Курс підпорядкований вивченню жанрово-стильових векторів, які визначають обличчя сучасної лірики. Знайомить студентів з її вершинними зразками та найновішими досягненнями сучасного українського літературознавства в царині їх аналізу.

Вивчення навчальної дисципліни в комплексі з іншими освітніми компонентами ОПП «Українська мова та література» сприяє набуттю здобувачами таких програмних результатів навчання:

ПРН1. Уміння оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати й утілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН2. Упевнене володіння державною й іноземною мовами для реалізації письмової й усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного спілкування, презентувати результати досліджень державною та іноземними мовами.

ПРН3. Уміння застосовувати сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття, тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН10.Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН13.Уміння доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та його обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН14.Уміння створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН15.Уміння обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН16.Уміння використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення й інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН17.Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

ПРН18.Уміння характеризувати тенденції розвитку української літературної мови й української літератури, окреслювати жанрово-стилістичні характеристики творів XX-XXI століття.

Мета навчання

Вивчення дисципліни в комплексі з іншими освітніми компонентами ОПП «Українська мова та література» сприяє набуттю здобувачами програмних професійних компетентностей:

ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, будувати власну мовленнєву поведінку відповідно до реальних ситуацій спілкування, передусім професійного.

ЗК3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел, визначення її цінності та сфери використання в професійній і науковій діяльності.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність до проведення досліджень на належному рівні.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) під час вирішення дослідницьких і практичних завдань.

ФК2.Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного та світового літературознавства.

ФК4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх літературних підходів.

ФК6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для проведення мовознавчих і літературознавчих професійних досліджень.

ФК7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК9. Здатність до визначення основних закономірностей розвитку української літературної мови й української літератури, жанрової природи творів XXI сторіч.

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (30 год.) та практичних занять (30 год.), організації самостійної роботи студентів (120 год.).

Викладач використовуватиме пояснювально-ілюстративний, дослідницький методи навчання. Індуктивний та дедуктивний методи, метод аналізу та синтезу в навчанні, опрацювання наукової літератури, метод навчальної дискусії, метод виокремлення головного, консультації.

Навчальна дисципліна передбачає використання підручників, посібників із дисципліни «Сучасна українська поезія: жанрово-стильові особливості», основ поетики, довідкових джерел: словників, енциклопедій, інтернет-ресурсів.

У лекційному курсі переважатиме усний виклад матеріалу. Під час практичних занять домінуватиме діалогічна взаємодія.

* - денна/заочна форма навчання

Організація навчання

Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин
1	Жанрова дифузія в сучасній українській поезії та нові жанрові форми: документальна поезія, відродження сонета та твердих форм, поезія-молитва	2
2	Стильові домінанти сучасної української поезії: новий віталізм, метафоричний лаконізм, музикальність та інтермедійність	2
3	Мотиви та образна специфіка сучасної поезії: урбаністична, філософська та любовна лірика	2
4	Творчість Сергія Жадана: естетика «нового вітаїзму» та документалізм	2
5	Мотиви лірики Катерини Калитко. Інтелектуальна лірика поетеси: психологізм та поезія пограниччя	2
6	Неоромантизм та неокласичні інтенції в поезії Мар’яни Савки	2
7	Генетичний зв’язок лірики С. Жадана, К. Калитко та М. Савки з поезією шістдесятників	2
8	Творчість Ії Ківи: рефлексії над темами дому, мови та вигнання. Метафоричний верлібр у творчості поетеси	2
9	Збірка Артура Дроня «Тут були ми». Система мотивів, поетика	2
10	Філософія присутності в ліриці Ярини Чорногуз	2

11	Трансформація образу жінки-берегині в ліриці Галини Крук	2
12	Особливості індивідуального стилю Павла Коробчука: слем-естетика, філософський підтекст	2
13	Збірка Павла Вишебаби «Тільки не пиши мені про війну»: мотиви, образ ліричного героя	2
14	Мотиви поезії Дмитра Лазуткіна: збірка «Закладака»	2
15	Візуальний образ війни в поезії Валерія Пузіка (збірка «Тимчасово невстановлені»)	2
Разом		30

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Жанрові особливості сучасної української лірики	2
2	Стильові домінанти сучасної української поезії	2
3	Мотиви лірики С. Жадана	2
4	Жанр балади у творчості С. Жадана	2
5	Інтелектуальна лірика К. Калитко	2
6	Мотиви лірики М. Савки	2
7	Генетичний зв’язок лірики С. Жадана, К. Калитко та М. Савки з поезією шістдесятників	2
8	Стильові домінанти сучасної української поезії	2
9	Творчість Ії Ківи	2
10	Збірка Артура Дроня «Тут були ми». Система мотивів, поетика	2
11	Філософія присутності в ліриці Ярини Чорногуз	2
12	Трансформація образу жінки-берегині в ліриці Галини Крук	2
13	Особливості індивідуального стилю Павла Коробчука: слем-естетика, філософський підтекст	2
14	Збірка Павла Вишебаби «Тільки не пиши мені про війну»: мотиви, образ ліричного героя	2
15	Візуальний образ війни в поезії Валерія Пузіка (збірка «Тимчасово невстановлені»)	2
Разом		15

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Мотиви збірки Любові Якимчук «Абрикоси Донбасу»	20

2	Поезія у прозі Артема Чеха	10
3	Збірка Максима Кривцова «Вірші з бійниці»: мотиви, образи, поетика	20
4	Поети-інтелектуали та експериментатори: Остап Сливинський, Мирослав Лаюк	20
5	Жанр медитації у творчості Остапа Сливинського	20
6	Трансформація людського у збірці Сергія Мартинюка «Фіолет»	10
7	Мотиви збірки Іллі Чернілевського «Я птах між тенет»	20
Разом		120

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Тема	Вид роботи	Розподіл балів
Жанрова дифузія в сучасній українській поезії та нові жанрові форми: документальна поезія, відродження сонета та твердих форм, поезія-молитва	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми. Робота на практичному занятті. Виконання тестових завдань.	0-15
Стильові домінанти сучасної української поезії: новий віталізм, метафоричний лаконізм, музикальність та інтермедійність	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми. Виконання тестових завдань. Робота на практичному занятті.	0-15
Мотиви та образна специфіка сучасної поезії: урбаністична, філософська та любовна лірика	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми,робота на практичному занятті: практичний аналіз тексту.	0-15

Творчість Сергія Жадана: естетика «нового вітаїзму» та документалізм	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми,робота на практичному занятті: практичний аналіз тексту.	0-15
Мотиви лірики Катерини Калитко. Інтелектуальна лірика поетеси: психологізм та поезія пограниччя	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми,робота на практичному занятті: практичний аналіз тексту.	0-15
Неоромантизм та неокласичні інтенції в поезії Мар'яни Савки	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми,робота на практичному занятті: практичний аналіз тексту.	0-15
Генетичний зв'язок лірики С. Жадана, К. Калитко та М. Савки з поезією шістдесятників	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми,робота на практичному занятті: практичний аналіз тексту.	0-15

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладачки повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте повідомити про це викладачку та перейти до безпечного місця.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом вашого курсу з огляду на складність дисципліни. Проте, якщо ви бажаєте навчатися за індивідуальним планом – можна узгодити графік навчання та індивідуальних консультацій.

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Запізнення: Завдання бажано виконувати вчасно. Результати мають бути оприявнені під час практичних занять. У разі хвороби студента (довідка від лікаря) можливі індивідуальні звіти в позааудиторний час.

Переоцінка: якщо оцінка не влаштовує студента, він може звернутися з проханням про перескладання протягом тижня.

Перескладання: Перескладання заліку відбувається за графіком, визначеним деканатом.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність» (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozennia_pro_akademichny_dobrochesnist.pdf). Будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як

порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності за чинними нормативними документами.

Мобільні пристрої на занятті використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/pravula_rozporiadky.pdf) університету, а також принципів і правил поведінки, визначеним у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/etychkodex.pdf).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у формальній та неформальній освіті.

Рекомендовані джерела інформації

1. Белімова Т. «Memory of the Ongoing War in Ukrainian Poetry». – 2023
2. Гундорова Т. Транзитна культура, - 2024
3. Дронь А. Про війну, яку не зміг би описати Гемінґвей. – Читомо 2025
4. Мончук О. Вірші, що повертають до реальності (НСПУ)
5. Скорина Л. Аналіз художнього твору. Посібник для студентів гуманітарних спеціальностей. - Теропіль 2013
6. Урись Т. Національний дискурс сучасної української поезії. – 2025